

Opsamling på drøftelser i fagudvalg for biologi i 2024

Februar 2025

1. Møder og inddragelse i fagudvalget i 2024

Fagudvalget har holdt tre møder i 2024 i perioden oktober til december. Første møde var et fælles kick-off arrangement for samtlige fagudvalg. På andet og tredje møde har fagudvalget haft indledende drøftelser om faget og identificeret centrale opmærksomhedspunkter, som fagudvalget vil have fokus på i det videre arbejde med fagplanen. På tredje møde har fagudvalget derudover været i dialog med Børne- og Undervisningsministeriets rådgivende faggruppe for faget. Mellem møderne i fagudvalget har fagudvalgsmedlemmerne været i dialog med eget netværk for at få input til fagudvalgets arbejde.

Styrelsen for Undervisning og Kvalitet
Teglholmegade 1
2450 København SV

Telefon: +45 33 92 50 00
Mail: stuk@stukuvm.dk
www.stukuvm.dk

CVR-nr.: 29634750

Børne- og
Undervisningsministeriet

2. Kort resume af pointer fra fagudvalgets drøftelser i 2024

I fagudvalget for biologi har drøftelserne særligt været fokuseret omkring fagets nuværende og kommende identitet. Et omdrejningspunkt for drøftelserne har været fagets nuværende status, og hvilke dilemmaer der er iboende, fx forholdet mellem fagets timetal og mængden af kernestof. En central pointe fra drøftelserne har været, at faget bør tage endnu mere udgangspunkt i elevernes livsverden med udsyn og perspektivering til omverdenen.

I fagudvalgets drøftelser om fagets bidrag til elevernes dannelse, har væsentlige pointer været, at biologifaglig viden samt arbejdsmetoder og tankegange skal indtænkes på lige fod med arbejdet med samfundsmæssige problemstillinger samt udvikling af elevernes mod og vilje til at agere på fx miljø- og sundhedsmæssige udfordringer i eget liv. Drøftelserne i fagudvalget har peget på, at centrale elementer i fornyelsen af biologifaget kunne være fokus på elevernes oplevelser, erfaringer, fascination og nysgerrighed.

3. Indledende drøftelser om faget samt fornyelse og slankning

I det følgende præsenteres pointer fra fagudvalgets indledende drøftelser om faget samt overvejelser om fornyelse og slankning af faget.

3.1 Biologifaget som uddannelses- og dannelsesfag

I de indledende drøftelser, har fagudvalget bl.a. set tilbage på fagets udvikling gennem tiden både i forhold til udviklingen i det faglige indhold og i fagets organisering. Tilbageblikket har givet anledning til refleksion over indholdsområder, der er blevet nedprioriteret, fx naturhistorie, men især også, hvordan fagets indhold er vokset pga. ny viden, samfundets forandringer og den teknologiske udvikling.

Tilbageblikket på biologifagets udvikling har også, med afsæt i viden og forskning, givet anledning til drøftelser om biologifaget som både et uddannelses- og dannelsesfag. Fagudvalget har drøftet, at fagets mange muligheder for varierende undervisningsformer kan medvirke til at skabe engagement og lyst til at lære mere for eleverne inden for det naturvidenskabelige felt. Samtidig bidrager biologifaget også til at få indblik i forskellige uddannelses- og karriereveje med biologi både i form af viden, arbejdsmåder og tankegange. Fagudvalget har derudover drøftet, at som dannelsesfag bidrager biologi med væsentlige indholdsområder, herunder både biologifaglige og naturvidenskabelige arbejdsmetoder, ligesom at biologisk viden er vigtigt for at opnå forståelse for flere samfundsmæssige problemstillinger fx biodiversitetskrisen.

Fagudvalget har ligeledes drøftet vigtigheden af, hvordan den opnåede viden i faget kan gøres relevant og anvendeligt for den enkelte elev i forhold til at bidrage til mod og lyst til at handle i eget liv og i et samfundsperspektiv.

3.2 Hvad kendetegner det nuværende biologifag?

Fagudvalget har gennem sine drøftelser forsøgt at tegne et situationsbillede af, hvad der kendetegner biologifaget, som det praktiseres i klasseværelserne i 2024. Situationsbilledet er udarbejdet med afsæt i fagudvalgsmedlemmernes egne praksiserfaringer, fagudvalgets samtaler med elever, lærere, læreruddannere og faggruppen for biologi samt læsning og refleksion over videnskabelige undersøgelser.

Følgende pointer indgik bl.a. i fagudvalgets drøftelser, uden der dog nødvendigvis er enighed om alle pointerne. De forskellige pointer vil blive drøftet mere indgående i fagudvalgets videre arbejde.

Det nuværende biologifag ifølge fagudvalget:

- Biologi er skolens mest autentiske fag – alt hvad man skal bruge, er i de nære omgivelser.
- Faget giver muligheder for mange forskellige undervisningsformer.

- Faget indeholder et stort indhold, som er svært at nå inden for det fastlagte timetal.
- Fagets abstraktionsniveau er inden for nogle fagområder for højt i forhold til elevernes kognitive udvikling.
- Det praktiske og undersøgende arbejde i faget giver motivation hos eleverne.
- Undervisningen foregår for lidt udendørs og visse steder for meget foran computerskærmen.
- Faget bidrager til en forståelse af, hvad der kendetegner naturvidenskab, fx hvad der er en valid undersøgelse, og bidrager således til at udvikle kritisk stillingtagen i en tid med meget misinformation.
- Biologiundervisningen lykkes, når den knytter sig tæt til elevernes livsverden.

3.3 Indledede overvejelser om fornyelse af faget

Fagudvalget har haft indledende drøftelser vedr. fornyelse af faget på baggrund af det tegnede situationsbillede af faget. I drøftelserne er det kommet frem, at fagets formål med fordel kunne skærpes, så fagets identitet fremstår tydeligere. Fagudvalget har drøftet (med afsæt i undersøgelser af elevernes motivation for naturfag), at det som en del af fagets identitet skal fremgå tydeligere, hvordan biologifaget kan gøres endnu mere vedkommende for eleverne. Fagudvalget har drøftet, at faget med fordel kunne have større fokus på det nære for eleven og med efterfølgende perspektiver til det mere fjerne. Både nærhed i lyset af elevernes hverdagsliv, men også en opmærksomhed på inddragelse af den lokale natur. Drøftelserne har mundet ud i, at elementer som "oplevelser", "erfaringer" og "nysgerrighed" er væsentlige at få inkluderet i et nyt formål for faget.

Endelig har fagudvalget drøftet, at biologifagets æstetiske dimension skal mere frem i undervisningen bl.a. inspireret af håbets didaktik, hvor glæde og håb giver større grobund for lyst og mod til at handle på udfordringer på både samfunds- og individniveau. Det kunne fx involvere personlig stillingtagen og handlinger inden for emner som klima, biodiversitet eller sundhed.

3.4 Indledende overvejelser om slankning af faget

Fagudvalget er i forhold til slankning af faget blevet opmærksom på, at biologifagets indholdsområder skal fokuseres mere end i den nuværende læreplan og overvejer, om indholdet skal gentænkes for at give plads til mere elevinddragelse og mulighed for fordybelse. Der er ligeledes en opmærksomhed på, hvordan balancen i undervisningen skal være mellem de naturfaglige kompetencer og biologifagets faglige indholdsområder.

Ovenstående pointer vedr. fornyelse og slankning drøftes videre i fagudvalget i 2025.

4. Problemstillinger og opmærksomhedspunkter

Fagudvalget har et særligt opmærksomhedspunkt vedr. samarbejdet med især naturfagene i udskolingen. Uanset, hvordan folkeskolens afgangsprøver sammensættes fremover, finder fagudvalget det væsentligt, at det fællesfaglige samarbejde med naturfagene kan fortsætte i en given form. Derudover ønsker fagudvalget også, at fagplanerne åbner op for samarbejde med de øvrige fag, fx i temauger og fagdage. Fagudvalget er desuden opmærksomt på at sikre en god overgang fra natur/teknologi til biologi.

Fagudvalget er optaget af, at en realisering af intentionen med fagets fornyelse og den nye fagplan formentlig vil kræve en kulturændring i faggrupperne/naturfagsteamsne på skolerne, hvorfor det er vigtigt, at fagplanen tydeligt viser, hvilket fagsyn fagplanen bygger på, så det kan understøtte en eventuel kulturændring. En opmærksomhed er også, at den nye fagplan giver plads til muligheder for fordybelse i biologifaget.

Endelig er fagudvalget optaget af, at undervisningen i biologi skal foregå mere i naturen (også omfattende bynatur) og er i den forbindelse optaget af, hvordan det kan understøttes i en ny fagplan for faget.

5. Fagudvalgets overvejelser om inddragelse fra 2025

Fagudvalget har haft indledende drøftelser om, hvordan inddragelsen af relevante aktører skal foregå i 2025 og frem. Der er enighed om, at det er væsentligt, at der er et tydeligt formål med inddragelsen, og det er et ønske fra fagudvalget at få en diversitet i inddragelsen både i form af aktører, men også i et geografisk perspektiv. Fagudvalget har en stor opmærksomhed på at få inddraget elevstemmer og få mere konkrete bud på, hvad god biologiundervisning er set fra et elevperspektiv.

Fagudvalget har drøftet, at bl.a. følgende aktører kunne inddrages i fagudvalgets videre arbejde:

- Biologilærere, der repræsenterer forskellige skoler både i forhold til størrelse og geografi
- Læreruddannere i biologi
- Fagdidaktikere i naturfag
- Danske Skoleelever
- Elever på udvalgte skoler
- Biologiforbundet
- Faggruppen for biologi og deres lokale kontakter
- Aktører, der er væsentlige i et implementeringsøjemed (fx Danmarks Naturfredningsforening, Astra, eksterne læringsmiljøer)

Fagudvalget har ikke lavet en færdig plan for inddragelsen, men arbejder videre med dette i 2025.